

Nederlandse taalkunde: Discoursanalyse (A005717)

Cursusomvang *(nominale waarden; effectieve waarden kunnen verschillen per opleiding)*

Studiepunten 5.0 **Studietijd 150 u**

Aanbodsessies in academiejaar 2025-2026

A (semester 2) Nederlands Gent

Lesgevers in academiejaar 2025-2026

Vogl, Ulrike LW06 Verantwoordelijk lesgever

Aangeboden in onderstaande opleidingen in 2025-2026

	stptn	aanbodsessie
Bachelor of Arts in de taal- en letterkunde(afstudeerrichting Nederlands - Duits)	5	A
Bachelor of Arts in de taal- en letterkunde(afstudeerrichting Nederlands - Engels)	5	A
Bachelor of Arts in de taal- en letterkunde(afstudeerrichting Nederlands - Frans)	5	A
Bachelor of Arts in de taal- en letterkunde(afstudeerrichting Nederlands - Grieks)	5	A
Bachelor of Arts in de taal- en letterkunde(afstudeerrichting Nederlands - Italiaans)	5	A
Bachelor of Arts in de taal- en letterkunde(afstudeerrichting Nederlands - Latijn)	5	A
Bachelor of Arts in de taal- en letterkunde(afstudeerrichting Nederlands - Spaans)	5	A
Bachelor of Arts in de taal- en letterkunde(afstudeerrichting Nederlands - Zweeds)	5	A
Uitwisselingsprogramma taal-en letterkunde	5	A
Schakelprogramma tot Master of Arts in de taal- en letterkunde(afstudeerrichting Nederlands)	5	A
Vorbereidingsprogramma tot Master of Arts in de taal- en letterkunde(afstudeerrichting Nederlands)	5	A
Vorbereidingsprogramma tot Master of Arts in de taal- en letterkunde(afstudeerrichting Nederlands - Duits)	5	A
Vorbereidingsprogramma tot Master of Arts in de taal- en letterkunde(afstudeerrichting Nederlands - Engels)	5	A
Vorbereidingsprogramma tot Master of Arts in de taal- en letterkunde(afstudeerrichting Nederlands - Frans)	5	A
Vorbereidingsprogramma tot Master of Arts in de taal- en letterkunde(afstudeerrichting Nederlands - Italiaans)	5	A
Vorbereidingsprogramma tot Master of Arts in de taal- en letterkunde(afstudeerrichting Nederlands - Spaans)	5	A

Onderwijstalen

Nederlands

Trefwoorden

taal en politiek, taal en macht, (taal)ideologie, media, kritische discoursanalyse

Situering

In het Nederlandse taalgebied zetten politieke partijen steeds sterker in op sociale media om kiezers te overtuigen - en soms ook te manipuleren. Ook traditionele media, zoals kranten en televisiedebatten, blijven bepalend voor hoe we denken over maatschappelijke thema's, groepen mensen, gebeurtenissen en veranderingen. Samen construeren zij uiteenlopende discoursen over thema's zoals klimaatverandering, meertalig onderwijs, verengelsing, migratie, confederalisme, COVID-19, abortus, #MeToo, gezondheid, de leescrisis, de energiecrisis, het lerarentekort, het koloniaal verleden, werkloosheid, (anti-)woke, politieke comebacks, kernenergie, oorlog en de militarisering van de vrije tijd.

Inhoud

In dit vak maken studenten kennis met de belangrijkste instrumenten van de

(Goedgekeurd)

Kritische Discoursanalyse (KDA), met bijzondere aandacht voor de Discours-historische Aanpak (DHA). Studenten leren onderliggende ideologieën en wereldbeelden identificeren, inconsistenties en tegenstellingen in discoursen blootleggen en ontwikkelen door de tijd heen analyseren. Een centraal uitgangspunt is dat discoursen zowel sociaal gevormd als sociaal vormgevend zijn: de manier waarop media bijvoorbeeld werklozen representeren weerspiegelt niet alleen hun maatschappelijke positie, maar beïnvloedt ook actief hoe we over hen denken.

De cursus bestaat uit twee delen. Na een theoretische en methodologische inleiding (via blended learning) verdiepen studenten zich in recente discoursanalytische studies, onder andere aan de hand van (online) gastlezingen. In de tweede helft van het semester voeren zij zelfstandig een kleinschalig discoursanalytisch onderzoek uit rond een maatschappelijk relevant thema binnen het Nederlandse taalgebied. De resultaten worden gepresenteerd in een wetenschappelijke paper (3000–5000 woorden). Daarnaast presenteren studenten hun onderzoeksopzet en voorlopige bevindingen. Er is de mogelijkheid om in duo's te werken.

Begincompetenties

basiskennis over het Nederlandse taalsysteem en taalgebruik, zoals die wordt meegegeven in ba1 en ba2

Eindcompetenties

- 1 kritisch kunnen kijken naar de representatie van maatschappelijk relevante thema's in het publieke discours in België
- 2 vertrouwd zijn met theorie en methodes van de Kritische Discoursanalyse (KDA) en de Discours-historische aanpak (DHA)
- 3 in staat zijn ideologieën te herkennen die aan een bepaalde argumentatie ten grondslag liggen
- 4 discursieve strategieën kunnen identificeren en benoemen
- 5 discours kunnen plaatsen in de historische context van het Nederlandse taalgebied
- 6 in staat zijn om resultaten van eigen empirisch onderzoek (1) (online) te presenteren en (2) in de vorm van een wetenschappelijke paper en (3) om feedback te geven op onderzoek van mede-studenten

Creditcontractvoorwaarde

Toelating tot dit opleidingsonderdeel via creditcontract is mogelijk na gunstige beoordeling van de competenties

Examencontractvoorwaarde

Dit opleidingsonderdeel kan niet via examencontract gevolgd worden

Didactische werkvormen

Werkcollege, Hoorcollege, Zelfstandig werk, Peer teaching

Toelichtingen bij de didactische werkvormen

Deze cursus combineert een theoretisch-methodologische inleiding via blended learning met interactieve werkvormen, zowel online als on campus, zoals groepsdiscussies en presentaties van eigen onderzoek.

Studiemateriaal

Type: Slides

Naam: Power point presentaties
Richtprijs: Gratis of betaald door opleiding
Optioneel: nee
Taal : Nederlands
Aantal slides : 55
Beschikbaar op Ufora : Ja

Type: Audiovisueel materiaal

Naam: kennisclips
Richtprijs: Gratis of betaald door opleiding
Optioneel: nee
Taal : Nederlands
Beschikbaar op Ufora : Ja

Type: Andere

Naam: artikels en hoofdstukken over KDA
Richtprijs: Gratis of betaald door opleiding
Optioneel: nee
Taal : Engels
Aantal pagina's : 125
Beschikbaar op Ufora : Ja

Referenties

- Gee, James Paul (2018): Discourse analysis. From grammar to society. New York, NY: Routledge.
- Montesano Montessori, Nicolina, de Lange, Rob, & Schuman, Hans (2012): Kritische discoursanalyse. De macht en kracht van taal en tekst. Brussel: Academic & Scientific Publ.
- Wodak, Ruth; Meyer, Michael (2016): Methods of critical discourse studies. 3rd edition. Los Angeles: SAGE.

Vakinhoudelijke studiebegeleiding

collectief en individueel

Evaluatiemomenten

niet-periodegebonden evaluatie

Evaluatievormen bij periodegebonden evaluatie in de eerste examenperiode

Evaluatievormen bij periodegebonden evaluatie in de tweede examenperiode

Evaluatievormen bij niet-periodegebonden evaluatie

Participatie, Presentatie, Peer en/of self assessment, Werkstuk

Tweede examenkans in geval van niet-periodegebonden evaluatie

Examen in de tweede examenperiode is enkel mogelijk in gewijzigde vorm

Toelichtingen bij de evaluatievormen

participatie, presentatie (online en on campus), werkstuk (=wetenschappelijke paper)

Studenten mogen voor de redactie van hun paper gebruik maken van GenAI-toepassingen als ze dat nuttig achten, maar ze blijven uiteraard zelf verantwoordelijk voor vorm en inhoud.

Eindscoreberekening

- Niet-periodegebonden: participatie (10%), presentaties (40%), werkstuk (50%)
Wie niet deelneemt aan de evaluatie van één of meer onderdelen of minder dan 8/20 heeft voor één van de onderdelen kan niet meer slagen voor het geheel van het opleidingsonderdeel. Indien de gemiddelde eindscore toch een cijfer van tien of meer op twintig zou zijn, wordt dit teruggebracht tot het hoogste niet-geslaagd cijfer (=9).
- Van de studenten wordt verwacht dat ze hun competenties inzake lees-, luister-, schrijf- en spreekvaardigheid verder ontwikkelen bij de voorbereiding van de lessen, tijdens de lessen, wanneer ze presentaties geven, een paper schrijven of een mondeling of schriftelijk examen afleggen. In alle opleidingsonderdelen van het vakgebied Nederlands, dus ook in dit vak, wordt bij de evaluatie een niveau van talige competenties verwacht dat overeenstemt met de plaats van het vak in het curriculum.

Faciliteiten voor werkstudenten

- Grote flexibiliteit door hybride formaat
- Feedback via Ufora, email of MSTeams